

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова приймальної комісії

№ 0207/21
Володимир ПОНОМАРЕНКО

23 квітня 2024 р.

ПРОГРАМА
ВСТУПНОГО ІСПИТУ
ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 Підприємництво та торгівля
(шифр та назва спеціальності)

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
здобувач ступеня доктора філософії

Харків, 2024

Вступне випробування до аспірантури у формі вступного іспиту зі спеціальності є комплексним іспитом, що дозволяє виявити рівень володіння вступників до аспірантури загальними і спеціальними компетентностями за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» на другому (магістерському) рівні. До складу питань внесені основні питання за науковими напрямками «Когнітивні практики науки про підприємництво», «Управління бізнесом», «Міжнародний бізнес та підприємництво», «Інноваційне та венчурне підприємництво», «Соціальне підприємництво та соціально відповідальне ведення бізнесу».

Завдання вступного іспиту складено з метою виявлення компетентностей (знань, вмінь, навичок), якими володіє кандидат на вступ до аспірантури (табл. 1) для підготовки на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти з метою здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля».

Таблиця 1

Перелік компетентностей випускника відповідно до Стандарту вищої освіти другого (магістерського) рівня галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» (затвердженого та введеного в дію наказом Міністерства освіти і науки України від 10.07.2019 р. № 961)

Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначених умов і вимог.
Загальні компетентності	ЗК 1. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації. ЗК 2. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК 3. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК 4. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). ЗК 5. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК 1. Здатність розробляти та реалізовувати стратегію розвитку підприємницьких, торговельних та/або біржових структур. СК 2. Здатність проводити оцінювання продукції, товарів і послуг в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності СК 3. Здатність до ефективного управління діяльністю суб'єктів господарювання в сфері підприємництва, торгівлі та/або біржової діяльності. СК 4. Здатність до вирішення проблемних питань і прийняття управлінських рішень у професійній діяльності. СК 5. Здатність до ініціювання та реалізації інноваційних проектів в підприємницькій, торговельній та/або біржовій діяльності.

СТРУКТУРА ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТУ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Вступний іспит зі спеціальності до аспірантури є комплексним, включає теоретичну частину (три завдання різного ступеню складності) у вигляді тестових завдань (у формі есе) в межах галузевого стандарту вищої освіти України з підготовки магістрів зі спеціальності 076 «Підприємництво торгівля та біржова діяльність» рівня вищої освіти магістра. Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у білеті зі вступного іспиту наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Розподіл балів відповідно до рівня складності завдань у екзаменаційному білеті вступного іспиту

Рівень складності	Кількість контрольних завдань	Максимальна кількість балів за одне завдання	Різновид завдань
I. Рівень складності	1	50	Теоретичне завдання
II. Рівень складності	1	60	Теоретичне завдання
III. Рівень складності	1	90	Теоретичне завдання
ВСЬОГО:	3	200	

БЮДЖЕТ ЧАСУ НА ПРОВЕДЕННЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

Бюджет часу на проведення вступного іспиту до аспірантури за спеціальністю 076 «Підприємництво та торгівля» ОНП «Підприємництво і торгівля встановлено у обсязі 120 хвилин.

ЗМІСТОВНІ ПИТАННЯ ДЛЯ ВСТУПНОГО ІСПИТУ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 076 «ПІДПРИЄМНИЦТВО ТА ТОРГІВЛЯ»

1. Еволюція теоретичних поглядів та концепцій підприємництва
2. Сучасний етап розвитку теорії підприємництва
3. Характерні риси притаманні підприємництву як стилю та типу господарської поведінки
4. Зміст та сутність функцій підприємництва
5. Сутність та роль підприємницької діяльності в суспільстві
6. Поняття і характерні риси підприємства, основні його види
7. Змістова характеристика виробничого підприємництва

8. Інноваційне підприємництво
9. Поняття, сутність та принципи торговельного підприємництва та посередництва
10. Характеристика підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг
11. Сутність та передумови здійснення підприємництва в сфері страхування
12. Сутність та види консультаційного підприємництва
13. Суб'єкти підприємництва у сфері надання консалтингових послуг
14. Еволюція форм оптової торгівлі
15. Поняття біржа та її види
16. Сутність та характеристика міжнародного підприємництва
17. Форми міжнародної підприємницької діяльності
18. Підприємницький маркетинг
19. Джерела фінансування підприємницької діяльності
20. Державна регуляторна політика в сфері підприємництва
21. Правове забезпечення розвитку підприємництва на сучасному етапі
22. Суб'єкти та об'єкти підприємницької діяльності
23. Державна реєстрація підприємницької діяльності
24. Обмеження підприємницької діяльності
25. Специфіка підприємництва щодо здійснення торгівлі окремими товарами
26. Специфіка підприємництва у сфері надання кредитно-фінансових послуг (небанківські фінансово-кредитні установи)
27. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва в сфері страхування
28. Особливості створення суб'єктів підприємницької діяльності в сфері страхування
29. Організаційно-правові форми суб'єктів підприємництва в сфері консалтингу
30. Регулювання біржової діяльності
31. Організаційно-правові основи франчайзингу
32. Організаційно-правові основи лізингу
33. Особливості створення стартапів
34. Організаційно-правові основи фандрайзингу
35. Організаційно-правові основи венчурного підприємництва
36. Класифікація податків та види податків в Україні
37. Спрощена система оподаткування підприємницької діяльності
38. Засоби державного регулювання підприємництва

39. Державна підтримка підприємницької діяльності
40. Грантова підтримка підприємницької діяльності
41. Стан розвитку виробничого підприємництва в Україні
42. Стан розвитку інноваційного підприємництва в Україні
43. Стан розвитку торговельного підприємництва в Україні
44. Стан розвитку посередництва в Україні
45. Стан розвитку підприємництва в сфері надання кредитно-фінансових послуг в Україні
46. Стан розвитку підприємництва в сфері страхування в Україні
47. Стан розвитку підприємництва у сфері надання консалтингових послуг в Україні
48. Стан розвитку підприємництва у сфері оптової торгівлі в Україні
49. Стан розвитку біржової торгівлі в Україні
50. Стан розвитку міжнародного підприємництва в Україні
51. Стан розвитку підприємництва у сфері маркетингу та реклами в Україні
52. Стан розвитку франчайзингу в Україні
53. Стан розвитку стартап руху в Україні
54. Стан розвитку венчурного підприємництва в Україні
55. Стан розвитку сільського підприємництва
56. Стан молодіжного підприємництва в Україні
57. Гендерні аспекти підприємництва в Україні
58. Стан розвитку мікропідприємництва в Україні
59. Стан розвитку великого підприємництва в Україні
60. Стан розвитку середнього підприємництва в Україні

ПРИКЛАД ЕКЗАМЕНАЦІЙНОГО БІЛЕТА

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця

третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти
здобувач ступеня доктора філософії
спеціальність 076 Підприємництво та торгівля
(шифр та назва спеціальності)

ВСТУПНИЙ ІСПИТ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ №_

1. Сучасні теорії підприємництва
2. Нормативно-правові обмеження здійснення підприємницької діяльності
3. Стан розвитку консультативного підприємництва в Україні

Голова предметної комісії

_____ (підпис)

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗАВДАНЬ БІЛЕТУ

Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань.

Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

Для наведеного прикладу екзаменаційного білету:

Завдання 1 (50 балів)

1. Перелік основних сучасних теорій підприємництва (20 балів):
повнота переліку основних сучасних теорій (5 балів);
відповідність переліку актуальним науковим підходам (5 балів);
відсутність пропущених ключових теорій (5 балів);
чітке та зрозуміле формулювання назв теорій (5 балів);
2. Короткий опис теорій (30 балів):
чіткість і ясність опису ключових теорій (10 балів);
опис ключових ідей та постулатів теорій (10 балів);
зазначення авторів або основоположників теорій (10 балів).

Завдання 2 (60 балів)

Визначення поняття нормативно-правових обмежень у підприємницькій діяльності (10 балів).

Огляд основних нормативно-правових актів (3-4), що регулюють підприємницьку діяльність (10 балів).

Опис позитивного впливу нормативно-правових обмежень (15 балів).

Опис негативного впливу нормативно-правових обмежень (15 балів).

Грамотність та структурованість викладу (10 балів).

Завдання 3 (90 балів)

Визначення консультативного підприємництва та його основних характеристик (20 балів).

Історичний розвиток та сучасний стан консультативного підприємництва в Україні (30 балів).

Проблеми та виклики консультативного підприємництва в Україні (20 балів).

Визначення перспектив розвитку галузі в найближчому майбутньому (20 балів).

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТА

Основна

1. Гаєвська Л. М. Підприємницька діяльність : підручник / Л. М. Гаєвська, О. І. Марченко ; Державна фіскальна служба України, Університет ДФС України – Ірпінь, 2019. – 500 с.

2. Гонтарева, Ірина В'ячеславівна. Підприємництво : підручник / І.В. Гонтарева. – Харків : ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2021. – 392 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://ekhnuir.karazin.ua/server/api/core/bitstreams/3189e351-1298-4473-8cda-ed74c7a04c94/content>.

3. Гребенник Н.Г., Пустовіт О.Г. Консалтинг: Навчальний посібник. Одеса: ОНМУ, 2022. 185 с. (укр. мов.) DOI 10.31375/978-966-7716-88-2.

4. Основи підприємництва; Підручник / [Біляк Т. О., Бірюченко С. Ю., Бужимська К. О., та ін.] ; під заг. ред. Н.В. Валінкевич. – Житомир : ЖДТУ, 2019. – 493 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://mgu.edu.ua/docs/biblioteka/osnovi_pidp.pdf.

5. Підприємництво і торгівля: навчальний посібник / під заг. ред. д.е.н., проф. Л.Л. Ковальської та проф. І.В. Кривов'язюка. – К. : Видавничий дім «Кондор», 2018. – 620 с. https://www.researchgate.net/profile/I-Kryvovyazyuk/publication/340739130_pidpriemnictvo_i_torgivla/links/5e9b1a2a299bf13079a5e33e/pidpriemnictvo-i-torgivla.pdf.

6. Статистичний збірник «Діяльність суб'єктів великого, середнього, малого та мікропідприємництва»: 2019 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua/druk/publicat/kat_u/publ9_u.htm.

7. Тарасенко С. В. Міжнародний бізнес : навчальний посібник / С. В. Тарасенко, Ю. М. Петрушенко. – Суми : Сумський державний університет, 2021. – 222 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/83673/1/Petrushenko_business.pdf;jsessionid=64286842B33AF6AA803C2542757C48F4.

8. Торговельне підприємництво [Електронний ресурс] : підручник : [для студ. вищ. навч. закл.] / за ред. Л. В. Фролової . – [Одеса : Бондаренко М. О.], 2018 . – 640 с. <https://elib.chdtu.edu.ua/e-books/3601>.

Додаткова

1. Бутенко Д. С. Пошук шляхів розвитку підприємницької діяльності в Україні / Д. С. Бутенко // Міжнародні економічні та суспільні відносини: стан, проблеми, перспективи розвитку : монографія / за ред. Л. М. Савчук, М. В. Корнеєва. – Дніпро : Пороги, 2021. – С. 69-110. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26940>

2. Бутенко Д. С. Франчайзинг – форма підприємницької діяльності / Д. С. Бутенко // Управління ресурсним забезпеченням господарської діяльності підприємства реального сектору економіки : матер. VI Всеукр. наук.-практ. інтернет-конф. з міжнар. участю, м. Полтава, 17 лист. 2021 р. : тези допов. – Полтава: НДАУ, 2021. – С. 137-139. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26936>

3. Бутенко Д. С., Сороченко Д. М. Формування програми корпоративної соціальної відповідальності бізнес-структур // Ефективна економіка. – 2024. – №1. – Режим доступу : <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/2904/2940>.

4. Ковтун М. Соціальне підприємництво як чинник соціально-економічного розвитку суспільства / М. Ковтун, Н. Гавкалова // Підприємництво та інновації. – 2021. – № 18. – С. 34-40. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26976>.

5. Литвиненко А. В. Економічна та соціальна ефективність: проблеми ідентифікації взаємозв'язків / А. В. Литвиненко // Сучасний стан, проблем та перспективи розвитку бізнесу, фінансово-кредитних та облікових систем : матер. II міжнар. наук.-практ. конф., м. Харків, 2022 р. : тези допов. – Харків:

ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2022. – С. 59-61. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27506>.

6. Марченко О. С. Бізнес-консалтинг : навч. посіб. / О.С. Марченко. – Харків : Право, 2019. – 204 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://pravo-izdat.com.ua/image/data/Files/742/3_Biznes-konsalting_NP_vnutri.pdf.

7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.znu.edu.ua/science-earth/assets/documents/principles/Pidruchnyk-Pidpryyemnytstvo-torhivlya-birzhova-diyalnist.pdf>.

8. Погорлецький А. В. Міжнародний бізнес [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://stud.com.ua/66904/ekonomika/mizhnarodniy_biznes.

9. Попова Н. В. Управлінський консалтинг : навчальний посібник / Н. В. Попова, К. Д. Гурова ; 2-ге вид. – Х. : Видавництво «ВДЕЛЕ», 2016. – 306 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.researchgate.net/publication/326465972_Upravlinskiy_konsalting_navcalnij_posibnik.

10. П'ятницька Г. Т., Лукашова Л. В. Концепція фасилітації підприємництва: від еволюції теорії підприємництва до нових принципів // Ефективна економіка, 2020, №8. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/8_2020/15.pdf.

11. Салун М. М. Конкурентоспроможність видів підприємницької діяльності у сфері виробництва в Україні / М. М. Салун, Є. М. Паляничка // Теорія і практика діяльності підприємств : монографія: у 2. т. - Т. 2. / за заг. ред. Л. М. Савчук, Л. М. Бандоріної. – Дніпро: ПОРОГИ : Нац. металург. академія України, 2017. – С. 5–22. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/17924>.

12. Салун М. М., Заславська К. А. Basis of Social Entrepreneurship Practise / Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми науки та практики» присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. м. Харків, 24 листоп. 2023 р. – Харків, 2023. С. 1045 – 1048. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf.

13. Тимошекно К.В. Використання технологій та інновацій у розвитку міжнародного підприємництва / Тези доповідей міжнародної науково-практичної конференції «Конкурентоспроможність та інновації: проблеми

науки та практики» присвячена видатному вченому-економісту О. Г. Ліберману. м. Харків, 24 листоп. 2023 р. – Харків, 2023. С. 985-989. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.hneu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/12/TEZU_2023-2.pdf.

14. Тимошенко К. В. Креативне підприємництво в Україні: поточний стан та перспективи / К. В. Тимошенко // Ефективна економіка. – 2023. – №5. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29728>.

15. Salun M., Zaslavska K. Strategies for resilience in a dynamic world: from VUCA to BANI // Proceedings of Socratic Lectures. 2024, 10, 185-189. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://doi.org/10.55295/PSL.2024.I23>.

16. Salun M., Konstantynovskyi L., Proskurnina N., Shtal T., Dobroskok Iu. CSR in Ukrainian Retail Enterprises in Time of the Covid-19 Pandemic and the Russian Invasion (2019–2022) // Studia Europejskie – Studies in European Affairs, 2023, № 4. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.webofscience.com/wos/woscc/full-record/WOS:001163538900010>.

17. Theories of Entrepreneurship. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.economicdiscussion.net/entrepreneurship/theories-of-entrepreneurship/31823>.

Голова предметної комісії
д.е.н., доцент, завідувачка кафедри
підприємництва і торгівлі

Марина САЛУН